

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2020: 48; 31–39 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2020.48.10527>

УДК 087.6-028.23"201":271.4-726.1(477)"19"А.Шептицький]:930.2

НАУКОВІ І НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ КНИГИ ПРО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО ЯК ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДЛЯ ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВЦІВ (2015-2019)

Ігор Скленар

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

e-mail: isklenar@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2081-2199>

У статті виокремлено нові книжки про визначну постать України ХХ ст. митрополита Андрея Шептицького з метою їх популяризації серед гуманітаріїв загалом і журналістикознавців зокрема. Йдеться про книжкові новинки у конкретний період таких авторів, як О. Думанська, Г. Терещук, М. Перун, О. Гайова, М. Маринович. Їхні праці збагатили би джерельну базу тих дослідників, які цікавляться внеском митрополита Андрея у різні ділянки суспільного життя – політики, економіки, культури, мистецтва тощо. Хоч його служіння на початку входження на престол єпископа Станіславівського в 1899 році не було спрямовано саме в ці сфери, водночас через історичні обставини митрополит А. Шептицький став служити своєму народу як духовний пастир і етнарх в умовах бездержавності.

Ключові слова: журналістикознавці, нове видання, бібліографія, митрополит Андрей.

Постановка проблеми. Чотири роки тому на всеукраїнському рівні було відзначено 150-ліття від дня народження митрополита Андрея Шептицького. Цей ювілей знайшов своє відображення на сторінках деяких наукових видань і періодичної преси, про що автор цієї статті уже писав раніше¹. Зацікавлення широкого кола дослідників високим служінням митрополита Андрея не зникає й сьогодні. Тому вважаємо за доцільне в рамках цієї статті зробити тематичний огляд нових наукових і науково-популярних розвідок про митрополита А. Шептицького на нашому видавничому ринку для того, щоб привернути увагу журналістикознавців до основних тез і положень, які представлено в цих працях, зокрема до важливості писемної спадщини митрополита. На нашу думку, це потрібно для того, щоб у журналістикознавчому просторі формувався об'єктивний портрет митрополита Андрея як духовного провідника українців першої половини ХХ ст., душпастиря своїх священників і вірних передусім

¹ Скленар, І. М., (2017), «Постать Митрополита Андрея Шептицького у 150-літній ювілей його народження (за матеріалами публікацій 2015 року)», *Збірник праць Науково-дослідного центру пресознавства Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаніка*, вип. 7 (25).

в Галичині, здібного економіста своєї Церкви, щедрого мецената національної культури, жертвовного громадського діяча, глибокого проповідника, талановитого автора сотень послань, звернень та інших типів писемних творів стосовно широкого кола християнських питань і суспільних справ. І найважливіше, що потрібно сьогодні, в часі гібридної війни проти України, – це розвінчування міфів про якийсь його буржуазний націоналізм чи колабораціонізм з нацистами в період Другої світової війни, які впровадила в науковий обіг щодо Митрополита Андрея радянська система.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За період Незалежності постать Митрополита Андрея в Україні й діаспорі стала об'єктом уваги передусім богословів, істориків, філософів, культурологів, релігієзнавців. Серед основних авторів варто назвати істориків: д-ра А. Кравчука (США), о. д-ра А. Баб'яка (Італія), В. Ленцика (Німеччина), Я. Заборовського, О. Турія (Україна) та ін.

З 2015 року і до сьогодні, як засвідчує бодай побіжний огляд наукової бази Google Scholar, опубліковано кілька десятків наукових статей у збірниках вищих навчальних закладів по усій Україні, в яких порушено питання служіння митрополита Андрея в таких суспільних ділянках, як політика, економіка, право, культура, освіта та ін. Однією з найбільш цитованих авторок, праці якої про Митрополита Андрея перетинаються у вищеназваних ділянках, є дослідниця Ліліанна Гентош (Львів), яку, до речі, запрошують також і на найзнаковіші «історичні» конференції під егідою УГКЦ. Одна з її ґрунтовних статей² 2016 року присвячена фундаторству та спонсорванню зі щедрого серця Митрополита – культури й мистецтва. До речі, любов до книги зокрема і культури загалом в нього була закладена ще з дитячих років, про що написала в окремій ґрунтовній розвідці³ дослідниця Ірина Качур, науковий співробітник ЛННБ України ім. В. Стефаніка Авторка статті дослідила долю масштабної бібліотеки родини Шептицьких.

В історико-журналістикознавчому зрізі низку наукових статей про Митрополита Андрея, опублікованих на сторінках цього Вісника, написав за останні роки дослідник релігійного книговидання Мар'ян Лозинський. Остання стаття цього автора була присвячена короткому тематичному аналізу чотирьох томів різножанрових творів⁴ митрополита Андрея, перевиданих у Львові в 2007-2013 рр..

Методологічна основа дослідження. В процесі написання статті використано такі методи, які вважаються придатними для медійних студій: аналізу (виокремлено нові книги про митрополита Андрея в конкретно обраний період), синтезу (поєднано обрані видання за однією й тією ж тематикою), контент-аналізу (розглянуто зміст нових видань), порівняння (вказано на спільні риси нових праць), узагальнення (значення обраних нових книг про Митрополита Андрея для журналістикознавства), а також такі підходи, як історичний і системний (розглянуто видання про митрополита Андрея в історичному ракурсі та систематизовано їх) та ін.

² Гентош, Л. (2016), «Митрополит Андрей Шептицький як засновник та меценат Національного музею у Львові: засади діяльності, пріоритети розвитку та історична спадщина», *«Краєзнавство»*, Київ, № 1-2, с. 212-220.

³ Качур, І., (2015), «Книгозбірня Андрея Шептицького: від Прилбич до Митрополичих палат», *Записки Львів. нац. бібліотеки України ім. В. Стефаніка*, № 7, с. 21-70.

⁴ Лозинський, М. В., (2019), «Послання митрополита Андрея Шептицького – національно-духовна спадщина для науковців та журналістів», *Вісник Львів. нац. ун-ту. Сер. журналістика*, вип. 45, с. 136–141.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Фокус автора статті щодо пошуку нових наукових й науково-популярних праць про Митрополита Андрея був зосереджений на каталогах видавництв здебільшого Західної України, які спеціалізуються на виданні релігійної, культурологічної, історичної літератури.

Одним з провідних в цих нішах є видавничий відділ монахів Студійського Уставу «Свічадо» (УГКЦ), який з часу своєї діяльності, з початку 90-х років минулого століття, чи не найбільше спричинився до публікації різноматичних творів митрополита і видань про нього. *Частина з них присвячена життю та діяльності Митрополита Андрея, тобто, це суто біографічні твори на тлі історії УГКЦ.*

В обраний для дослідження період ми звернули увагу на кілька книг. Перша – «Андрей Шептицький» – авторства Оксани Думанської, датована 2015 роком, обсягом 48 стор. Це короткий біографічний нарис, де представлено основні віхи життя і служіння визначного церковного ієрарха та громадського діяча зі Святоюрської гори. До такого типу біографічних праць належала й книга француза за походженням, працівника Ватиканської бібліотеки о. Кирила Королевського під назвою «Митрополит Андрей Шептицький», яку назване вище видавництво перевидало в 2014 році і яка вважається найкращою біографією постаті святоюрського владики з погляду правдивості даних. Серед науково-популярних видань про нього виділимо ще книгу тієї ж О. Думанської у співавторстві із Галиною Терещук, регіональною журналісткою «Радіо Свобода», – «Шептицький від А до Я», яка вийшла у «Видавництві Старого Лева» (2015 р.). «Це своєрідна абетка, яка відкриває читачам головні віхи життя великого митрополита, оповідає про його рід, формування його як людини і духовного наставника сучасників»⁵. Читачі дізнаються, між іншим, «як митрополит Андрей пішов за покликанням серця, як служив Богу і людям, допомагаючи сиротам і знедоленим, рятуючи від переслідувань євреїв. Інтелектуал і жартівник, добрий Тато і приклад для багатьох – різні іпостасі митрополита відкриваються в цій непересічній абетці-енциклопедії»⁶. Це видання обсягом 74 стор. порівняно з попередніми є більш ілюстрованим і за допомогою яскравої графіки й малюнків пробуджує уяву читача щодо широти служіння владики Андрея.

Висвітлення його життя і діяльності у період від 1923 до 1939 року лягло в основу монографії Л. Гентош «Митрополит Шептицький: 1923-1939. Випробування ідеалів», яка вийшла у видавництві «ВНТЛ-Класика» (2015 р.). «Міжвоєнний період є ключовим до розуміння спадщини Митрополита, оскільки у цей час його діяльність у всіх сферах набула розквіту, а плани стосовно реформування ГКЦ та бачення екуменічного діалогу з Православним світом повністю сформувалися. Автор намагалася охопити найважливіші аспекти цієї діяльності: Церкву, суспільство, культуру та освіту», – зазначено в анотації до цього дослідження⁷. Не залишились поза увагою авторки й такі вагомні питання, як ставлення Митрополита до Держави та його погля-

⁵ Думанська, Оксана; Терещук, Галина, (2015), «Шептицький від «А» до «Я», «Видавництво Старого Лева». URL: <https://starylev.com.ua/sheptycky-vid-do-ya> (останній перегляд 04 листопада 2019)

⁶ Там само.

⁷ Гентош, Л. (2015). *Митрополит Шептицький: 1923-1939. Випробування ідеалів: Монографія*, ВНТЛ-Класика, Львів, 596 с. URL: <http://uamoderna.com/book/hentosh-sheptytsky-book> (останній перегляд 04 листопада 2019)

ди на фашизм і комунізм. Не менш важливою темою в цій книзі є його ставлення до поширення інтегрального націоналізму та до діяльності ОУН. Цей аспект придався би журналістикознавцям, які вивчають у контексті тогочасної преси взаємовідносини УГКЦ з націоналістичним рухом у міжвоєнний період.

У ключовому розділі книжки Л. Гентош пише про погляди владики Андрея на модерність, модернізацію та його плани щодо змін, реформ в ГКЦ, суттю яких були візантинізація та українізація. До речі, ці питання включені в контекст досліджень історії західноукраїнської журналістики першої половини ХХ ст., і тому монографія Л. Гентош є добрим джерелом для розуміння суспільно-релігійного контексту, наприклад, тогочасної періодичної преси.

Останньою в нашому огляді праць про біографію визначного церковного і громадського діяча України є науково-популярне видання львівських авторів – Оксани Гайової і Михайла Перуна – «На скелі віри. Митрополит Андрей Шептицький», яка вийшла в 2019 році у видавництві «Апріорі» обсягом 568 стор. Як зазначено в анотації до цього об'ємного видання, це одна з перших спроб представити у світлинах і в документах історію розвитку та діяльності УГКЦ крізь призму церковно-богословського вчення й архипастирського служіння Митрополита Андрея Шептицького. «Понад тисячу сімсот ілюстрацій, значну частину яких опубліковано вперше, знайомлять нас із минулим і зі сьогоденням УГКЦ. До видання увійшли грамоти, стародруки, листи, живописні та графічні портрети, зображення творів мистецтва, світлини з архівів, музеїв, бібліотек, приватних збірок України й української діаспори»⁸. Книга-альбом «На скелі Віри» могла би стати добрим джерелом для тих, хто вивчає окремі періоди преси УГКЦ і шукає відповідну бібліографію.

Другу групу праць про визначну постать України 1-ї половини ХХ ст. можна класифікувати як такі, що систематизують й аналізують його багату писемну спадщину. Не кожен читач за браком часу може подужати сотні творів Митрополита Андрея, тому цілком придатними для загального розуміння його багатой спадщини можуть стати зібрання окремих текстів. Наприклад, «150 думок Митрополита Андрея», виданих у «Свічаді» 2015 року обсягом 142 стор., які упорядкувала Тереза Ференц, є збіркою богословських роздумів, зокрема – фрагменти його пастирських послань, декретів, проповідей і наукових праць. Як наголошено в анотації до видання, «вони стануть своєрідним щоденним порадиником на різні випадки життя. Їх можна читати цілісно або вибірково. Без перебільшення, кожне слово Митрополита, попри простоту його викладу, – актуальне, кожна думка – влучна і доречна на всілякі потреби і проблемні питання»⁹.

Однією із знакових праць про святоюрського Владика в 2019 році стала книга Мирослава Мариновича «Митрополит Андрей Шептицький і принцип «позитивної суми», яка вийшла у «Видавництві Старого Лева» обсягом 248 стор. Оскільки чотиритомник документів пастирської спадщини Митрополита Андрея вже видано, на думку М. Мариновича, виникла потреба в тематичному аналізі бодай частини сотень різножанрових творів етнарха українського народу міжвоєнного і воєнного

⁸ Гайова, О., Перун, М. (2019). *На скелі віри. Митрополит Андрей Шептицький*, Апріорі, Львів, 568 с. URL: <http://www.apriori.lviv.ua/shop/mystets-ka-literatura/na-skeli-viry-myropolyt-andrey-sheptyts-kyu/> (останній перегляд 04 листопада 2019)

⁹ *150 думок Митрополита Андрея* (2015), Свічадо, Львів, 142 с. URL: <https://svichado.com/duxovnist/150-dumok-mitropolita-andreja-sheptic-kogo.html> (останній перегляд 04 листопада 2019), с.2.

періодів у Галичині. Науково-популярна праця проректора УКУ містить ґрунтовний аналіз інтелектуальної спадщини Митрополита Андрея Шептицького у зрізі чотирьох аспектів: богословського підґрунтя, сфери економічних стосунків, національної сфери, міжрелігійної та міжконфесійної сфер.

У передмові до нової книжки М. Мариновича п. Андріан Сливоцький, американський економіст українського походження, провідний член Дорадчої ради «LvBS», зазначив: «Вивчати Шептицького – непросте заняття. У наші дні так мало людей його моральної постави»¹⁰. Основою книги стала тема відповідності проповідницької спадщини Митрополита Андрея Шептицького методологічному принципу, що сьогодні отримав назву «позитивна сума», або «win-win». «Гра з позитивною сумою – це коли від співпраці виграють усі, коли немає переможців і переможених. ... в цьому випадку йдеться про додану вартість. ... Це вигідніше, ніж витратити енергію на взаємопоборювання», – зазначив автор у своїй книзі¹¹. На противагу цьому принципу існує принцип «нульової суми» – «win-lose» (або/або), який сьогодні Росія, воюючи проти України, нав'язує цілому світу.

З першого тому послань Митрополита Андрея¹² М. Маринович обрав відповідні цитати, які підтверджують принцип «win-win», і висновує: «Від спільної узгодженої дії для «добра ближнього» утворюється «додана вартість», джерелом її є Христос, Його благодать».

У книзі М. Мариновича порушено такі питання, які могли би зацікавити дослідників медіа, які шукають джерела для морально-етичної аргументації: як Митрополит Андрей вбачав реалізацію названого вище принципу в сфері економічних стосунків, міжрелігійній та міжконфесійній сферах і також в контексті суспільних та релігійних викликів для України, Європи та цілого світу.

Як впливає з книги, Великий Митрополит вбачав у Законі Божому основу економічного добробуту і суспільного ладу. Упродовж усього свого служіння він обстоював принцип християнської любові, що обіймає всіх людей, не розподіляючи їх на переможців і переможених. За зізнанням автора, йому теж нелегко сьогодні прощати кривдникам України, водночас на сторінках своєї книги він зауважує: «... з війною все ясно: там діє принцип «нульової суми». Щоб домогтися миру, треба змінити свідомість людей, тобто вивести їх із пастки «нульової суми» і схилити до думання за логікою «позитивної суми»¹³.

Останній підрозділ 4-го розділу книги присвячено завданню українців у міжрелігійній та в міжконфесійній сфері, за Митрополитом Андреем. На нашу думку, така книга відомого громадського діяча могла би зацікавити дослідників-релігієзнавців загалом і журналістів, які висвітлюють життя християнської спільноти, зокрема з огляду на постановку питань. По-перше, осмислити фатум історії – ми, українці, перебуваємо на пограниччі двох культур, взаємно собі супротивних: східної та західної (за 3-м томом творів Митрополита А. Шептицького); по-друге, усвідомлення

¹⁰ Маринович, М. (2019). *Митрополит Андрей Шептицький і принцип «позитивної суми»*, Вид-во Старого Лева, Львів, с. 14.

¹¹ Там само, с. 20.

¹² *Митрополит Андрей Шептицький. Документи і матеріали 1899-1944. Пастирські послання 1899-1914 рр.* (2007), Артос, Львів, т. 1, 1014 с.

¹³ Маринович, М. (2019). *Митрополит Андрей Шептицький і принцип «позитивної суми»*, Вид-во Старого Лева, Львів, с. 195.

цінності релігійної єдності, яка, за святоюрським Владикою, могла би «стати основою глибокої моральної єдності всіх, що почуваються Українцями»¹⁴; по-третє, осмислити шляхи до порозуміння, яке передбачає такі передумови: взаємне зближення; діалог; межі компромісу.

Останній розділ книги М. Мариновича міг би зацікавити тих журналістикознавців, які шукають тези про протистояння у гібридній війні РФ проти України й цілого світу в світлі спадщини Митрополита Андрея. Колишній дисидент, проєктор УКУ, пишучи про «слабинки Заходу» і відхід від християнських цінностей, нагадує твердження владики А. Шептицького, що для дотримання справедливого суспільного ладу етика (мораль) «мусить бути Законом Божим». В Україні, на думку М. Мариновича, має врешті-решт з'явитися суспільно-політична сила, яка буде відповідати глибинній матриці давньокиївської культури. Автор наводить цитату з 4-го тому творів Митрополита Андрея про те, що в майбутньому український Київ відіграватиме для цілої Західної Європи «велику, можливо, вирішальну роль»¹⁵.

Результати і перспективи подальших досліджень. Тематичний огляд і аналіз змісту нових наукових і науково-популярних книг про митрополита А. Шептицького в рамках цієї статті охопив 6 видань протягом 4 років. Ретельніший моніторинг наукових ресурсів навчальних закладів і науково-дослідних установ міг би виявити також низку монографій та інших наукових текстів, в яких би безпосередньо або опосередковано йшлося про певні біографічні аспекти святоюрського Владика чи вагомість його писемної спадщини.

Висновки. Чи тільки історики Церкви, передусім греко-католицької, мали би зацікавитися низкою коротко вищеописаних біографічних творів про духовного провідника зі святоюрської гори у Львові? Чи тільки філологи мали би вивчати мовні особливості творів митрополита А. Шептицького? Чи, може, виникне ще низка схожих питань до гуманітаріїв, які вони могли би досліджувати у спадщині великого митрополита.

Зважаючи на непересічність постаті та її діяльність – як на церковному, так і на суспільному полі, – під різними окупаціями, біографія митрополита Андрея вельми потрібна для осмислення не тільки з боку політологів, філософів, культурологів, а також журналістикознавців, які би могли й надалі вивчати досвід успіху тодішньої преси УГКЦ в середовищі своїх вірян, яку тоді підтримували безпосередньо всіма можливими засобами найвищі ієрархи Церкви. Це лише один з можливих варіантів прискіпливого вивчення біографії святоюрського владики з боку дослідників медіа.

Дослідники пропаганди в ЗМІ та інформаційних воєн врахували би глибокий аналіз проповідницької спадщини, який здійснив у своїй книзі М. Маринович. Не менш важлива вона для тих, хто вивчає окремі періоди церковної преси – і католицької, і православної, – для того, щоб взяти все найцінніше з поглядів митрополита Андрея на міжрелігійні і міжконфесійні взаємини.

Зрештою, джерела усіх проаналізованих у цій статті книг відкривають широке поле для подальшого вивчення актуальних релігійних питань і християнських принципів для налагодження діалогу в мас-медіа на різних рівнях.

¹⁴ Там само, с. 182.

¹⁵ Там само, с. 244.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гайова, О., Перун, М. (2019). *На скелі віри. Митрополит Андрій Шептицький*, Апріорі, Львів, 568 с. URL: <http://www.apriori.lviv.ua/shop/mystets-ka-literatura/na-skeli-viry-mytopolyt-andrey-sheptyts-kyu/> (останній перегляд 04 листопада 2019)
2. Гентош, Л. (2015). *Митрополит Шептицький: 1923-1939. Випробування ідеалів: Монографія*, ВНТЛ-Класика, Львів, 596 с. URL: <http://uamoderna.com/book/hentosh-sheptytsky-book> (останній перегляд 04 листопада 2019)
3. Гентош, Л. (2016), «Митрополит Андрій Шептицький як засновник та меценат Національного музею у Львові: засади діяльності, пріоритети розвитку та історична спадщина», *«Краєзнавство»*, Київ, № 1-2, с. 212-220.
4. Думанська, Оксана; Терещук, Галина, (2015), «Шептицький від «А» до «Я», *Видавництво Старого Лева*. URL: <https://starylev.com.ua/sheptycky-vid-do-ya> (останній перегляд 04 листопада 2019)
5. Качур, І., (2015), «Книгозбірня Андрея Шептицького: від Прилбич до Митрополічних палат», *Записки Львів. нац. бібліотеки України ім. В. Стефаніка*, № 7, с. 21-70.
6. Мариневич, М. (2019). *Митрополит Андрій Шептицький і принцип «позитивної суми»*, Видавництво Старого Лева, Львів, 248 с.
7. Лозинський, М. В., (2019), «Послання митрополита Андрея Шептицького – національно-духовна спадщина для науковців та журналістів», *Вісник Львів. нац. ун-ту. Сер. журналістика*, вип. 45, с. 136–141.
8. *Митрополит Андрій Шептицький. Документи і матеріали 1899-1944. Пастирські послання 1899-1914 рр.* (2007), Артос, Львів, т. 1, 1014 с.
9. *150 думок Митрополита Андрея* (2015), Свічадо, Львів, 142 с. URL: <https://svichado.com/duxovnist/150-dumok-mitropolita-andreja-sheptic-kogo.html> (останній перегляд 04 листопада 2019).

REFERENCES

1. Haiova, O., Perun, M. *Na skeli viry. Mytopolyt Andrei Sheptytskyi*, Apriori, Lviv, 568 s. URL: <http://www.apriori.lviv.ua/shop/mystets-ka-literatura/na-skeli-viry-mytopolyt-andrey-sheptyts-kyu/> (accessed 04 November 2019)
2. Hentosh, L. (2016). *Mytopolyt Andrei Sheptytskyi: 1923-1939. Vyprobuvannia idealiv: Monograph*, VNTL-Klasyka, Lviv, 596 s. URL: <http://uamoderna.com/book/hentosh-sheptytsky-book> (accessed 04 November 2019)
3. Hentosh, L. (2015). “Mytopolyt Andrei Sheptytskyi iak zasnovnyk ta metsenat Natsionalnoho muzeiu u Lvovi: zasady diialnosti, prioriteti rozvytku ta istorychna spadshchyna”, *Kraieznavstvo*, Kyiv, № 1-2, s. 212-220.
4. Dumanska, Oksana; Tereshchuk, Halyna, (2015), *Sheptytskyi vid «A» do «Ya»*, Vydavnytstvo Staroho Leva, URL: <https://starylev.com.ua/sheptycky-vid-do-ya> (accessed 04 November 2019)
5. Kachur, I. (2015), “Knyhozbirnia Andreia Sheptytskogo: vid Prylbych do Mytopolychych palat”, *Zapysky Lvivskoi natsionalnoii naukovoii biblioteki imeni V. Stefanyka*, issue 45, pp. 21-70.

6. Marynovytsch, M. (2019). *Mytropolyt Andrei Sheptytskyi i "pryntsyp pozytyvnoi sumy"*, Vydavnytstvo Staroho Leva, Lviv, 248 s.
7. Lozynskyi, M.V., (2019), "Poslannia Andreia Sheptytskogo – natsionalno-duhovna spadshchyna dla naukovtsiv ta zurnalistiv", *Visnyk Lvivskoho Universytetu. Seriiia zhurnalistyka*, issue 45, pp. 136–141.
8. *Mytropolyt Andrei Sheptytskyi. Dokumenty I materialy 1899-1944 rr. Pastyrski poslan- nia 1899-1914 rr.* (2007), Artos, Lviv, vol. 1, 1014 s.
9. *150 dumok Mytropolyta Andreia* (2015), Svitshado, Lviv, 142 s. URL: <https://svichado.com/duxovnist/150-dumok-mitropolita-andreja-sheptic-kogo.html> (accessed 04 November 2019).

**SCIENTIFIC AND POPULAR SCIENTIFIC BOOKS
ABOUT METROPOLITAN ANDREY SHEPTYTSKY
AS A SOURCE BASE FOR JOURNALISTS (2015-2019)**

Ihor Sklenar

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: isklenar@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2081-2199>*

The article highlights new books on such an outstanding figure of Ukraine of the XX century as Metropolitan Andrey Sheptytsky with the purpose of their popularization among humanities in general and journalistic scholars in particular. The question is about book novelties in a specific period by O. Dumanska, G. Tereshchuk, M. Perun, O. Gayova, M. Marynovych. The interest of broad sections of the researchers in the Metropolitan Andrew's versatile activities has not disappeared to date. Since 1899, because of historical circumstances, Metropolitan A. Sheptytsky began to serve as a spiritual pastor and an ethnarch for his nation under circumstances of statelessness.

This article provides a thematic review of the scientific and popular scientific researches about Metropolitan A. Sheptytsky in the period of 2015-2019 in order to attract the journalist scholars attention to the main theses and principles presented in these works.

New researches on Metropolitan Andrey have been separated into two groups. Their value lies in the fact that they pay attention to the church hierarch contribution into different circles of public life – politics, economy, culture, art, etc. Thematic analysis of the study's object in the article showed that addresses and instructions of Metropolitan Andrey within his service retain topical during the Russian hybrid war against Ukraine and the whole world. In particular, the thesis of a prominent public figure, former dissident M. Marynovych, from his new book are profoundly considered. Equally important to researchers of Ukrainian journalism history are biographical works of the above mentioned authors, in particular, their source base. It would help the researchers of a particular period to discover the social and political context in which the church press was published.

The future researchers of the written heritage of Metropolitan A. Sheptytsky are tasked with displaying the value of his figure as a clever communicator with the broad social groups of that time. The source base, as it was shown in the article, is already ready for this purpose in book format – four volumes of his works (1899-1944) have been published in Lviv publishing house "Artos".

Key words: journalist, new edition, bibliography, metropolitan Andrey.